

Ξερνώ

Ξερνώ κ. **Ξερνάω**, ρ. [<μσν. ξερνώ <αρχ. ἔξερῶ], ξερνώ. **1.** προδίδω: «ποιος πήγε και ξέρασε στον τάδε τη δουλειά που σκέφτομαι να κάνω;». **2.** (για θάλασσα) βγάζω στη στεριά, ξεβράζω: «μόλις σταμάτησε η κακοκαιρία, τα κύματα ξέβρασαν το πτώμα του άτυχου ψαρά στην παραλία». **3.** βγάζω στη φόρα, αποκαλύπτω, ιδίως τις κακές ιδιότητες κάποιου: «εμένα μη μου κάνεις τον έξυπνο, γιατί, αν ξεράσω αυτά που ξέρω για σένα, θα σε δέσουν». **4.** βρίζω ακατάσχετα, χυδαία: «πάψε να ξερνάς, ρε παιδάκι μου, γιατί κατάντησες αηδία!». **5.** υφίσταμαι τις συνέπειες μιας κακής πράξης μου: «τώρα χαίρεσαι που μ' έβαλες στο χέρι, αλλά θα 'ρθει μια μέρα που θα τα ξεράσεις όλα». **6.** λέγεται για κάτι που εκτοξεύεται με ορμή και σκορπίζει το θάνατο, την καταστροφή: «το πολυβόλα ξερνούσαν καυτό μολύβι || το ηφαίστειο ξερνούσε λάβα». **7.** (για τοίχους) αλλοιώνεται το επίχρισμά του από την υγρασία: «ο τοίχος ξέρασε γύρω απ' τα παράθυρα».

- είναι (για) να ξερνάς καλαπόδια! ή είναι (για) να ξερνάει κανείς καλαπόδια! βλ. λ. [καλαπόδι](#).

- μην ξεράσω! έκφραση δυσφορίας που απευθύνεται σε άτομο που μας λέει ανοησίες ή καταφανέστατα ψέματα.

- μου 'ρχεται να ξεράσω, λέγεται στην περίπτωση που κάποιος ή κάτι μας προκαλεί αηδία, αποστροφή: «κάθε φορά που βλέπω αυτόν τον γλοιώδη τύπο, μου 'ρχεται να ξεράσω || όταν μου προσφέρουν να φάω κουκιά, μου 'ρχεται να ξεράσω».

- ξερνάει χολή (εναντίον κάποιου), βλ. λ. [χολή](#).

- ξερνώ αίμα, βλ. λ. [αίμα](#).

- ξερνώ άντερα ή ξερνώ τ' άντερά μου, βλ. λ. [άντερο](#).

- τα ξέρασε όλα, (στη γλώσσα της αργκό) πρόδωσε όλα όσα ήξερε ύστερα από ανυπόφορες πιέσεις ή σωματικά βασανιστήρια: «έφαγε τόσο ξύλο απ' τους ασφαλίτες, που στο τέλος τα ξέρασε όλα». Συνών. τα 'φτυσε όλα.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας